

Bildande av naturreservatet Högsveden i Falu kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Reservatets slutliga gränser märks ut i fält.

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6, och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se *Föreskrifter*).

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Länsstyrelsen fastställer härmed skötsel- och bevarandeplanen, bilaga 2, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Skötselplanen innehåller beskrivningar i enlighet med 17 § nyssnämnda förordning för Natura 2000-området Högsveden (SE0620069) och ersätter bevarandeplanen för detta område, fastställd 2016-12-31 av Länsstyrelsen (dnr 511-11770-2016). Naturvårdsförvaltare ska vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Högsveden
Kommun	Falun
Län	Dalarna
NVR id	2050306
Natura 2000-beteckning	SE0620096
Lägesbeskrivning	Naturreservatet ligger en mil nordost om Vintjärn, vid Falu kommuns östra gräns.
Huvudsaklig karaktär	Talldominerad naturskog
Förvaltare	Länsstyrelsen i Dalarnas län
Fastigheter	Del av Svartnäs Bruk 1:40. Köpt av Naturvårdsverket av Bergvik Skog Väst AB. I det upprättade köpekontraktet framgår att naturreservatet ska frångå den förra markägarens fastigheter genom fastighetsbildningsförrättning. Då förrättningen är pågående är det inte möjligt att ange korrekt fastighetsnamn.
Rättigheter	Servitut 2001/1101.1 för kraftledning till förmån för Falu Elnät AB.
Lantmäteriets inmätning	W 13720
Areal	Total areal: 28,7 ha Landareal: 27 ha Produktiv skogsmark: 25,4 ha

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets naturskogar, som delvis är brandpräglade, och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och bevarandet av naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Området ingår i det europeiska nätverket Natura 2000, där naturtyperna *Västlig taiga* och *Skogsbevuxen myr* pekats ut. Syftet med naturreservatet är även att bidra till att dessa ska bibehålla gynnsam bevarandestatus.

Syftet ska tillgodoses genom att

- skogsmark, myr och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas fritt
- de delar av skogsmarken som är präglade av brand brinner i lämpliga intervall.

Skäl för beslut

Högsveden består av en äldre brandpräglad tallskog med inslag av barrblandskog och lövträd, samt mindre partier av skogsbevuxen myr. Skogen har formats av upprepade skogsbränder, och spåren efter dessa finns i skogsmarken. Tallskogen uppvisar träd i olika generationer, där skogsbrandens betydelse för skogens karaktär tydligt framgår. Delar av skogen ligger i fuktigare områden i anslutning till våtmarker, där finns mycket död ved och naturvårdsintressanta arter. Våtmarkerna är föga påverkade av människan och bidrar till intrycket av orördhet i området.

I området finns skyddsvärda arter såsom rynkskinn, lappticka och varglav.

Högsveden är ett utpekat Natura 2000-område. Den dominerande naturtypen är *Västlig taiga*.

För att områdets naturvärden ska bevaras måste det undantas från skogsbruk. Områdets naturvärden är också i behov av skötsel genom naturvårdsbränning för att skogens brandpräglade kvalitéer ska behållas och utvecklas, vilka utgör själva kärnan i områdets naturvärden.

Föreskrifter

För att säkerställa syftet med naturreservatet förordnar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla. Föreskrifterna gäller utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägaren och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. anordna upplag, gräva, schakta, dika, dämna eller på något sätt skada mark eller vatten,
2. avverka skog och utföra skogsvårdande åtgärd samt att upparbeta och ta bort dött träd eller vindfälle, med följande undantag:

- befintliga sikt- och skjutgator får underhållsröjas,
- 3. gödsla, återföra aska i gödningssyfte eller använda bekämpningsmedel,
- 4. anlägga mark- eller luftledning, uppföra ny byggnad, mast eller annan anläggning, med följande undantag:
 - enklare konstruktion av naturmaterial får uppföras vid jaktpass,
- 5. plantera in, så eller sätta ut växter, djur eller andra organismer,
- 6. framföra motordrivet fordon i terrängen på barmark, med följande undantag:
 - uttransport av fälld älg, björn, hjort eller vildsvin är tillåtet med fordon som inte ger skador på mark eller vegetation,
 - för tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärenden. Insatsen ska omgående anmälas till Länsstyrelsen,
- 7. upplåta korttidsjakt inom naturreservatet.

Vidare är följande förbjudet utan Länsstyrelsens tillstånd:

- 8. sprida kalk.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om markägare och annan sakägars skyldighet att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatet, uppsättning av informationstavlor samt anläggning och underhåll av leder, anordningar och andra anläggningar för friluftslivets behov,
2. skötsel och restaurering genom naturvårdsbränning eller ringbarkning av gran inom område som framgår av beslutskartan,
3. undersökningar för uppföljning av skötselplanen och naturreservatets syfte.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

C-föreskrifterna gäller även markägare och innehavare av särskild rätt då de inte nyttjar sin rätt att bruka marken.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. skada växande eller döda – stående eller omkullfallna – träd, stubbar och buskar, med följande undantag:
 - mindre, löst liggande grenar och kvistar får insamlas i syfte att göra upp eld,
2. framföra motordrivet fordon i terrängen på barmark.

Slutligen är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

3. gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar eller samla in djur (t.ex. insekter).

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § ska gälla omedelbart även om de överklagas. De träder i kraft vid datum som framgår i länets författningssamling, ett dokument som trycks i anslutning till det att beslutet är fattat.

Generella undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de insatser som behövs för naturreservatets vård och skötsel, och som framgår av föreskrifterna under B. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för uppföljning av bevarandemål och åtgärder, eller vid tillsyn.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för normalt underhåll av den ledningsgata som syns på beslutskartan. Med normalt underhåll avses sådana åtgärder som syftar till att upprätthålla anläggningarna i dagens utformning, utbredning och funktion.

Förtydliganden av föreskrifter

I föreskrift A6 regleras terrängkörning. Angående undantaget från föreskriften som handlar om uttransport av vilt ska begreppet ”skador” inte tolkas lika strikt som ”märken”. Terrängkörning får aldrig medföra att hydrologiska förhållanden eller vattenkvalitet förändras.

I föreskrift A7 förbjuds korttidsjakt. Med korttidsjakt avses dagkort och andra avtal kortare än ett år. Jaktgäster accepteras endast om de medföljer nyttjanderättsinnehavare – dvs. de ska bedriva jakt tillsammans.

I föreskrift C3 förbjuds att utan Länsstyrelsens tillstånd gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar, samt att samla in djur. Matsvamp och bär får plockas i naturreservatet.

Dispens

Länsstyrelsen får enligt 7 kap. 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade föreskrifter.

Beskrivning av området

Naturvärden

Några mil öster om Enviken och Linghed, mellan sjöarna Sundsjön och Nätsjön, breder detta intressanta lilla skogsområde ut sig. Reservatet utgörs av två mindre höjder på varsin sida om en bäck. Norr om bäcken är skogen dominerad av stora, äldre tallar, med många individer som är över 300 år gamla och 25–30 m höga; den äldsta tallen har daterats till slutet av 1500-talet. Ett antal av tallarna har kulturhistoriska spår i form av inhuggningar som har gjorts i syfte att bota bl.a. tandvärk då dessa sågs som magiska träd. Dessa är klassificerade som fornlämningar och är därmed skyddade från alla handlingar som kan skada eller förändra dessa enligt kulturmiljölagen.

Brandspår finns spritt, och de återkommande bränderna är anledningen till att de norra delarna är talldominerade. Bristen på brand i modern tid har lett till att granen ökat och börjat konkurrera ut tallarna. Söder om bäcken är skogen nästan helt dominerad av gammal gran, med mindre inslag av tall och löv.

Inom hela reservatet finns gott om död ved av olika dimensioner. Många skyddsvärda arter har även påträffats, se skötselplanen. I utloppet av Sundsjön, utanför reservatet, har flodpärlmussla påträffats. Detta indikerar att vattenkvaliteten är relativt god och att bäcken mellan Nätsjön och Sundsjön i reservatet skulle kunna vara en lämplig biotop för arten. Inventering i maj 2019 påvisade dock inga musslor i vattendraget.

Planeringsbakgrund

Delar av Högsveden är utpekad som särskilt bevarandeområde i det internationella Natura 2000-nätverket enligt 7 kap. 27 § miljöbalken. Syftet med Natura 2000-området SE0620096 Högsveden är att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för naturtyperna *Västlig taiga* (9010) och *Skogsbevuxen myr* (91D0).

I kommunens översiktsplan (Översiktsplan Falun-Borlänge antagen av kommunfullmäktige i Falun 2014-06-12 och i Borlänge 2014-06-17) är området endast utpekad i egenskap av att det är Natura 2000-område.

I Riksantikvariets register över kulturmiljölämningar finns fyra tandvärkstallar registrerade som fornlämningar.

Området omfattas inte av någon detaljplan eller några områdesbestämmelser.

Ett permanent skydd av Högsveden medför ett bidrag till uppfyllande av miljömålen *Levande skogar*, *Myllrande våtmarker* samt *Ett rikt växt- och djurliv*.

Den pågående markanvändningen är skogsbruk.

Ärendets handläggning

Naturvärdena i området har varit kända sedan länge, och beskrevs 1990 i Stora Skogs rapport "Välkommen till våra hänsynsområden". Det blev utpekad som Natura 2000-område 2005, och i samband med att strategin för formellt skydd av skog i Dalarna togs fram 2006 bestämdes att oskyddade Natura 2000-områden på bolagsmark skulle få naturreservatsskydd. Högsveden fördes fram 2010 som förslag till det stora markbytesprojektet ESAB, där Sveaskog släppte bytesmark till stora bolag som i sin tur släppte naturreservatsmark till staten. Sommaren 2014 gick bytesaffären mellan staten och Bergvik Skog AB igenom, Högsveden var då ett av de områden som bytte ägare och tillföll Naturvårdsverket i syfte att bli naturreservat.

I februari 2019 skickades förslag till beslut och skötselplan ut till myndigheter, sakägare och intressenter. Yttranden inkom från Naturvårdsverket, Falu kommun samt Naturskyddsföreningen. Alla tillstyrkte förslaget. Naturskyddsföreningen tryckte på vikten av att de gamla tandvärkstallarna undantas och skyddas från eventuella naturvårdsbränningar, och att andra skötselåtgärder som t.ex. ringbarkning av gran kan utföras istället. De föreslog även att bron i nordöstra delen av reservatet rustas upp, samt att informationsskyltar som beskriver de kulturhistoriska värdena i området sätts upp.

Bergvik Skog AB, Falu Elnät AB, Skogsstyrelsen och Sveriges Geologiska Undersökning avstod från att yttra sig.

Motivering

Ett mark- eller vattenområde får av Länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa, eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat, se 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsens bedömning

Det föreslagna området har mycket höga naturvärden. Den naturskogsartade skogen med sina speciella tallöverståndare och stor mängd död ved är en ovanlig företeelse i svenska landskap idag. Områdets naturvärden är sådana att de kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas, detta skyddsbehov tillgodoses bäst genom bildande av naturreservat. Beslutet följer de riktlinjer som gäller för Länsstyrelsens prioritering av områdesskydd.

För att skydda och sköta områdets natur- och friluftsvärden fattar Länsstyrelsen beslut om föreskrifter och fastställer en skötselplan. Föreskrifterna behövs för att naturreservatet ska uppnå sitt syfte att bevara områdets naturvärden för framtiden. För de gällande föreskrifterna finns ett antal undantag som främst syftar till att tillgodose jaktintresset eller allmänna intressen som räddningsinsatser och friluftsliv. Länsstyrelsen bedömer att dessa undantag inte kommer påverka områdets naturvärden i en sådan omfattning att syftet med naturreservatet åsidosätts.

Då området ingår i en av Länsstyrelsens bränningstrakter där det har utpekats som ett bränningsobjekt med hög prioritet, samt att en bedömning har gjorts att naturvärdena i de norra delarna av skogen skulle gynnas av att bränningar genomförs är det angeläget att föreskrifterna och skötselplanen gör denna skötselåtgärd möjlig. I den södra delen av reservatet bedöms gransuccessionen ha gått så långt att naturvärden kopplade till gamla granar dominerar, vilka skulle missgynnas av en brand. Denna del lämnas därför till fri utveckling. Vid bränning ska noggranna försiktighetsåtgärder vidtas så att tandvärkstallarna, som är att betrakta som fornlämningar, inte skadas. Vid behov ska granar som hotar att skada de gamla tallarna ringbarkas.

Länsstyrelsen bedömer att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Förbudet mot korttidsjakt motiverar Länsstyrelsen med att jaktutövarna ska ha en god kunskap om områdets naturvärden, skyddsbehov och vilka föreskrifter som gäller. Jakt är en aktivitet som medför vissa särskilda risker för att naturvärden i området skadas där den utförs, exempelvis genom störningar av andra djurarter än de som jagas. Dessa risker minimeras när jägare har god lokalkännedom.

Genom bildandet av naturreservatet gör Länsstyrelsen bedömningen att ett antal ekosystemtjänster påverkas. Skyddandet av Högsveden från skogsbruk och andra åtgärder ökar exempelvis möjligheterna för området att producera livsmedel som bär, svamp och vilt samt att utgöra ett mål för friluftsliv och turism. Naturreservatets bildande har också negativa följder för några ekosystemtjänster, t.ex. möjligheten för området att leverera virke och andra råmaterial.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark och vattenområden enligt 3 kap. miljöbalken samt den kommunala översiktsplanen.

Länsstyrelsen bedömer att de inskränkningar som sker i allmänhetens rätt att färdas och vistas i området är av sådan ringa omfattning att någon konsekvensutredning enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning inte behövs.

Av ovan redovisade skäl anser Länsstyrelsen att Högsveden ska avsättas som naturreservat.

Upplysningar

Vissa verksamheter och åtgärder omfattas av dispens eller tillståndskrav med stöd av föreskrifter som fattas i detta beslut enligt 7 kap. 5, 6, och 30 §§ miljöbalken.

Länsstyrelsen vill påminna om att vissa verksamheter och åtgärder m.m. utöver aktuella föreskrifter *även* kan omfattas av andra bestämmelser i miljöbalken eller i annan lagstiftning.

Bestämmelserna i skogsvårdslagen och Skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog gäller ej inom naturreservatet. Det innebär t.ex. att eventuella vindfällen och stormskadad skog ska lämnas orörda.

Uppkommer insektsskador på skog i anslutning till naturreservatet som en följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom naturreservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

Vid exempelvis spontant uppkommen skogsbrand har markägaren ansvar för bevakning i den utsträckning som har beslutats av räddningsledaren efter avslutad räddningsinsats. Se 3 kap. 9 § lagen om skydd mot olyckor (2003:778).

Högsveden är även ett Natura 2000-område. I Natura 2000-områden krävs det tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken för åtgärder som kan skada områdets naturvärden på ett betydande sätt. Det gäller även för åtgärder som utförs utanför Natura 2000-området om de kan skada naturvärden inom Natura 2000-området.

Kungörelse

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken ska kungöras i länets författningssamling. Beslutet delges sakägarna enligt sändlista med delgivningskvitto.

Överklagan

Beslutet kan överklagas till Regeringen, Miljö- och energidepartementet, se bilaga 3.

Detta beslut har fattats av landshövding Ylva Thörn. I den slutliga handläggningen deltog även jurist Sarah Bauer, antikvarie Martin Gollwitzer, planhandläggare Eva Stigeberg, enhetschef Jemt Anna Eriksson och naturvårdshandläggare Carl Lehto, den sistnämnda föredragande.

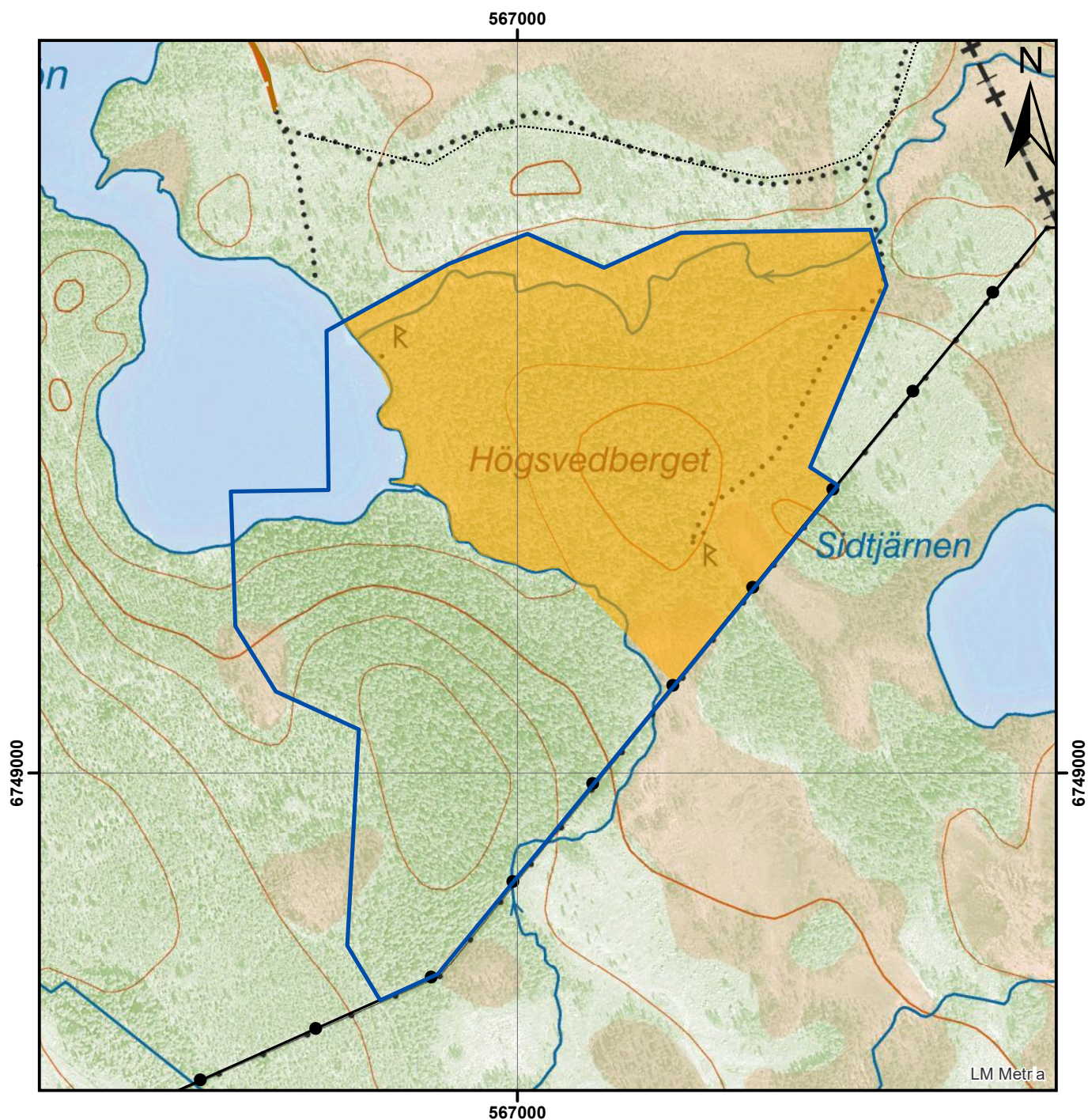
Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilagor

Bilaga 1	Beslutskarta
Bilaga 2	Skötselplan
Bilaga 3	Överklagningsinformation

Beslutskarta naturreservatet Högsveden

Översiktskarta

Skala 1:6 000

Teckenförklaring

- Kraftledning
- Bilväg
- Gångstig
- Reservatsgräns
- Område där naturvårdsbränningar och ringbarkning av gran får utföras

Skötsel- och bevarandeplan för naturreservatet och Natura 2000-området Högsveden

Denna skötsel- och bevarandeplan ersätter bevarandeplanen för Natura 2000-området Högsveden, fastställd 2016-12-31 (dnr 511-11770-2016), och som upprättats av Länsstyrelsen enligt 17 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Foto: Carl Lehto

Beskrivningsdel

Administrativa data

Namn	Högsveden
NVR id	2050306
Natura 2000-beteckning	SE0620096
Län	Dalarna
Kommun	Falun
Markslag: (uppdelning enl. Naturvårdsverkets rapport nr 5391)	
Tallskog	6,5 ha
Granskog	13 ha
Barrblandskog	3,3 ha
Lövblandad barrskog	1,5 ha
Triviallövskog	0,1 ha
Barrsumpskog	0,1 ha
Ungskog och hyggen	0,9 ha
Våtmark	1,5 ha
Vatten	1,7 ha
Totalt	28,7 ha
Rättigheter	Jakträttigheter upplåtna till Bergvik Skog
Bebyggelser och anläggningar	Kraftledning tangerar reservatsgränsen
Förvaltare	Länsstyrelsen i Dalarnas län

Beskrivning av området

Biologi

Vegetation och flora

Mossa och ris dominerar fältskiktet. Det tjocka mosstäcket visar att lång tid förflutit sedan den senaste skogsbranden. Knärot finns i vissa partier.

Skogstillstånd

Skogen i den norra delen är en blandskog av tall och gran, med inslag av enstaka björkar och aspar. Det finns grova tallöverståndare som är 25-30 m höga med en diameter på över 90 cm och en ålder på över 300 år. Talrika spår av gamla bränder finns i området. Granen är uppväxande och har börjat konkurrera ut tallen. De södra delarna, som består av norrslutningen av höjden Rockirajve är något fuktigare och är till största delen dominerade av gran.

Fauna

Faunan är inte noggrant inventerad inom området.

Limniska naturmiljöer

Ån som går från Nätsjön till Sundsjön samt delar av Sundsjön ingår i reservatet. Ingen information eller ekologiska/kemiska bedömningar för dessa finns i Vatteninformationssystem Sverige (VISS). I Sundsjöbäcken, som är utloppet för Sundsjön finns ett känt bestånd flodpärlmusslor, vilket indikerar att vattenkvaliteten är relativt god. Ån mellan Nätsjön och Sundsjön inventerades maj 2019 utan musselfynd. Sundsjön provfiskades 2001, då påträffades gädda, abborre och mört.

Kulturhistoria

Reservatet korsas av en gammal fäbodstig. Längs stigen finns ett antal stora tallar som i äldre tider har brukats som tandvärksträd enligt äldre finnmarkstradition, dvs. att trästickor huggits ut ur trädet och petats i den onda tanden för att sedan återföras till trädet. Dessa är att betrakta som fornlämningar och är därmed skyddade från alla handlingar som kan skada eller förändra de enligt kulturmiljölagen.

Barkens övervallning efter de upprepade skadorna ger träden ett säregnet utseende.

Geovetenskap

Bergrunden består av migmatit med en ålder av 1880-1740 miljoner år. Jordarten är en storblockig morän.

Den naturgeografiska regionen är vågig bergkullterräng.

Värdefulla arter**Svampar**

<i>Hydnellum suaveolens</i>	dofttaggsvamp	NT	S
<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	ullticka	NT	S
<i>Phlebia centrifuga</i>	rynkskinn	VU	S
<i>Asterodon ferruginosus</i>	stjärntagging	NT	S
<i>Oxyporus corticola</i>	barkticka		S
<i>Amylocystis lapponica</i>	lappticka	VU	S
<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	gränsticka	NT	S
<i>Cystostereum murrayi</i>	doftskinn	NT	S
<i>Chaetodermella luna</i>	vitplätt	NT	
<i>Hydnellum ferrugineum</i>	dropptaggsvamp		S
<i>Phellinus pini</i>	tallticka	NT	S
<i>Phellinus viticola</i>	vedticka		S
<i>Leptoporus mollis</i>	kötticka	NT	S
<i>Phaeolus schweinitzii</i>	grovticka		S
<i>Pseudographis pinicola</i>	gammelgransskål	NT	S
<i>Lactarius scrobiculatus</i>	svavelrisk		S

Lavar

<i>Alectoria sarmentosa</i>	garnlav	NT	S
<i>Letharia vulpina</i>	varglav	NT	S
<i>Bryoria nadvornikiana</i>	violettgå tagellav	NT	S
<i>Bryoria furcellata</i>	nästlav		S
<i>Chaenotheca subroscida</i>	vitgrynig nållav	NT	S
<i>Icmadophila ericetorum</i>	vitmosslav		S
<i>Calicium parvum</i>	liten spiklav		S
<i>Arthonia vinosa</i>	rostfläck		S
<i>Hertelidea botryosa</i>	vedskivlav	NT	S
<i>Chaenotheca gracillima</i>	brunpudrad nållav	NT	S
<i>Felipes leucopellaeus</i>	kattfotslav		S
<i>Microcalicium ahlneri</i>	kortskaftad ärgspik	NT	S
<i>Cladonia parasitica</i>	dvärgbägarlav	NT	S

Växter

<i>Goodyera repens</i>	knärot	NT	S	§
<i>Anastrophyllum michauxii</i>	skogstrappmossa	NT	S	
<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	vedtrappmossa	NT	S	
<i>Sphagnum quinquefarium</i>	kantvitmossa		S	
<i>Sphagnum qulfianum</i>	bollvitmossa		S	

Djur

<i>Dryocopus martius</i>	spillkråka	NT	
<i>Callidium aeneum</i>	grönhjon	NT	
<i>Semanotus undatus</i>	vågbandad barkbock		S
<i>Callidium coriaceum</i>	bronsbjon		S
<i>Microbregma emarginatum</i>	granbarkgnagare		S

Teckenförklaring

S = signalart enligt Skogsstyrelsen
§ = Arten är fridlyst

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan

CR = Akut hotad
EN = Starkt hotad
VU = Sårbar
NT = Nära hotad

Jakt, fiske och övrigt friluftsliv

Området besöks av jägare, fiskare och vandrare. Området berör Linghed-Svartnäs fiskevårdsområdesförening samt Lumshedens fiskevårdsområdesförening.

Infrastruktur

Från väg 850 leder en skogsväg förvaltd av Bergvik Skog fram till en vändhållplats norr om reservatet. Från vändhållplatsen leder en stig in i reservatet. En kraftledning går längs sydöstra gränsen av reservatet.

Natura 2000

Allmänt

Högsveden ingår i det europeiska nätverket av skyddad natur som kallas Natura 2000. Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom att peka ut Natura 2000-områden åtar sig länderna att långsiktigt bevara de utpekade värdena i områdena. För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i skötselplanen om området även är naturreservat.

Tillståndsplikt och samråd

Föreskrifterna för naturreservatsbeslutet gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000. Tillstånd krävs för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området om de kan påverka miljön inom området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27–29 §§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena bör man samråda med Länsstyrelsen innan åtgärder i eller intill ett Natura 2000-område påbörjas. Vid skogsbruksåtgärder är Skogsstyrelsen tillsynsmyndighet.

Utpekade Natura 2000-naturtyper

Tabellen nedan redovisar ingående naturtyper enligt EU:s art- och habitatdirektiv, arealer som är godkända av EU-kommissionen, framtida målarealer samt bedömning om naturtyperna uppvisar ett gynnsamt tillstånd idag. Karta över naturtypernas utbredning finns i bilaga 2 till denna plan.

Uttekade naturtyper	Areal godkänd av EU (ha)	Målareal (ha)*	Bevarandetilstånd
Taiga (9010)**	11,09	20,8	Gynnsamt
Skogsbevuxen myr (91D0)	5,51	6,03	Gynnsamt

* Föreslagen areal ej beslutat av regeringen

** Prioriterad naturtyp enligt art- och habitatdirektivet.

Uttekade Natura 2000-arter

Inga Natura 2000-arter är uttekade inom området.

Bevarandesyftet med Natura 2000-området

Syftet med Natura 2000-området Högsveden är att bevara ett gynnsamt tillstånd för naturtyperna *Västlig taiga* och *Skogsbevuxen myr* som utgjort grund för uttekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden

I Natura 2000-området Högsveden är de prioriterade bevarandevärdena områdets naturskogar, som delvis är brandpräglade, och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär.

Motivering

Området utgörs av reservatet Högsveden, som omfattar några av regionens mest värdefulla brandpräglade skogar, samt närliggande naturskogsområden och orörda myrar som präglas av naturlig dynamik och obetydlig mänsklig påverkan.

Prioriterade åtgärder

Syftet ska uppnås genom att skogsmark och myrmark med dess flora och fauna utvecklas fritt. De delar av skogsmarken som är präglade av brand bör brännas i lämpliga intervall.

Hotbild mot uttekade värden inom Natura 2000-området

Skogliga naturtyper

Det största hotet mot de skogliga naturtyperna är åtgärder som skadar de strukturer som definierar naturtypen och som är typiska för naturskog. Exempel på strukturer är död ved, gamla träd och förekomst av lövträd. Även åtgärder som påverkar markförhållanden och hydrologi kan utgöra ett hot, liksom åtgärder som fragmenterar området eller skapar barriärer. Avsaknad av naturlig branddynamik utgör ett hot mot de tall- och lövdominerade undergrupperna av *Västlig taiga*. Minskad mängd nybränd ved och mark är ett hot för många brandberoende arter. Brist på bränder kan också ge en tillväxt av humuslagret med efterföljande vegetationsförändringar. Graninvandring kan vara ett hot mot flerskiktade tallskogar och lövskogar som tidigare uppkommit efter brand. Alltför hårt bete kan utgöra ett hot mot löv- och tallföryngringen i området.

Myrmarker

Spredning av till exempel kalk, aska och gödningsämnen i eller i anslutning till habitatet kan ge drastiska förändringar på vegetationens artsammansättning. Hårt frekventerade vandringsleder som går över våtmarker kan göra skada på känsliga delar av naturtypen om lederna breder ut sig över våta partier. Terrängkörning påverkar myrmarkerna negativt då dessa i allmänhet är mer känsliga för slitage än de torrare markerna. Spårbildning i våtmarker kan dessutom fungera som diken och ha en avvattnande effekt. Generella hot mot naturtypen är dämning, torvbrytning, dikning, skogsbruk på myrholmar eller i anslutning till myrmarkerna, byggande av skogsbilvägar och exploatering för samhällsbyggnad.

Plandel

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets naturskogar, som delvis är brandpräglade, och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och bevarandet av naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Området ingår i det europeiska nätverket Natura 2000, där naturtyperna *Västlig taiga* och *Skogsbevuxen myr* pekats ut. Syftet med naturreservatet är även att bidra till att dessa ska bibehålla gynnsam bevarandestatus.

Syftet ska tillgodoses genom att

- skogsmark, myr och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas fritt
- de delar av skogsmarken som är präglade av brand brinner i lämpliga intervall.

Prioritering mellan bevarandevärden

Naturreservatet/skötselområdet är främst avsatt för att säkerställa och utveckla de biologiska värdena, varför nya stigar och andra anordningar för friluftslivet endast får lokaliseras på ett sätt så att biologiska värden ej äventyras.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Bevarandemålen har utformats i enlighet med de nationella riktlinjer som gäller för formulering av bevarandemål för skyddad natur. Reservatet är indelat i 3 skötselområden (se bilaga 1):

1. Brandpräglad barrskog
2. Äldre skog med fri utveckling
3. Friluftsliv och anläggningar

Skötselområde 1: Brandpräglad barrskog (15 ha)

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av all mark norr om bäcken som rinner från Rockirajve till Sundsjön. Här finns en talldominerad brandpräglad barrskog.

Bevarandemål

Områdets struktur och sammansättning är tydligt påverkat av brand och branden har en roll i områdets utveckling. Områdets gammeltallar gynnas vid brand och får möjlighet att fortleva och bli mycket gamla. I perioder efter brand/bränning är området öppet och präglat av betydande mängder död ved och typiska arter som etablerar sig efter branden. I senare stadier är området mer slutet. Tandvärkstallarna bevaras. Arealen brandpräglad skog ska minst vara 15 ha.

Skötselåtgärder

Restaureringar, nyskapande

Naturvårdsbränning med en inriktning som strävar efter att öppna upp skogen, skapa brandljud i klenare tallar och låta de gamla tallarna överleva branden. Särskild hänsyn ska tas till de tandvärksträd som finns så att dessa inte skadas. Tallarna är att betrakta som fornlämningar. Om dessa hotas av inväxande gran ska granen ringbarkas.

Löpande skötsel

Återkommande bränning med intervall som är naturliga för trakten. Ringbarkning av gran vid behov.

Skötselområde 2: Äldre skog med fri utveckling (13 ha)

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av skogen söder om bäcken som rinner från Rockirajve till Sundsjön och består i huvudsak av granskog.

Bevarandemål

Området präglas av olikåldrig skog vilken domineras av gamla granar. Naturliga processer som åldrande och avdöende leder till att död ved finns i olika grovlekar och nedbrytningsgrader och att skogen är olikåldrig. Omvälvande störningar i form av t.ex. stormfällning och/eller insektsangrepp kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär, men detta är en del av skogens utveckling. Arealen Västlig taiga ska vara minst 13 ha.

Skötselåtgärder

Inga, området lämnas till fri utveckling.

Skötselområde 3: Friluftsliv och anläggningar

Beskrivning

Från vändplanen i nordväst finns idag en led som går in i reservatet och fram till flera av tandvärkstallarna. Vid vändplanen är lämpligt att placera informationsskylt. Ingen tycks

sköta leden i dagsläget. Det finns en mindre bro över bäcken i nordöstra delen av reservatet, denna är i behov av underhåll. Eventuellt skulle en informationsskylt om tandvärkstallarna och finnmarkernas historia vara lämplig att uppföra.

Bevarandemål

Information om reservatet och vilka föreskrifter som gäller där finns på informationstavlor i anslutning till området och via Länsstyrelsens hemsida. Leden hålls i brukligt skick.

Skötselåtgärder

Initialåtgärder

Kontrakt skrivs med Bergvik Skog AB för uppsättande av informationstavla vid vändplanen i nordväst, samt servitut för användandet och underhållet av stigen fram till reservatet. Webbsida skapas.

Löpande skötsel

Se till att informationstavla och webbsida innehåller aktuell information. Se till att vandringsleden fram till tandvärkstallarna hålls i brukligt skick.

Jakt och fiske

Fisket inskränks inte inom naturreservatet. Vilka arter som får jagas regleras inte i reservatsföreskrifterna, endast hur jakt får utövas inom reservatet, exempelvis hur pass ska utformas.

Dokumentation och uppföljning

Förvaltaren ansvarar för att väl dokumentera alla nyskapande åtgärder och restaureringar. Förvaltaren ska även dokumentera underhållsåtgärder samt tillsyn av friluftsanläggningar.

Uppföljning av de bevarandemål som angetts i skötselplan ska göras som underlag för utvärdering av huruvida syftet med reservatet uppnås. Uppföljning genomförs av Länsstyrelsen och kommer att ge vägledning om ytterligare bevarandeåtgärder krävs för att upprätthålla gynnsamt bevarandetillstånd.

Uppföljning av alla restaureringsåtgärder ska göras på initiativ av förvaltaren, i samverkan med enheten för naturskydd vid Länsstyrelsen. Förvaltaren ansvarar även för att följa upp övriga genomförda skötselåtgärder.

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras då uppföljningen indikerar att behov finns, eller om skötselplanen i övrigt är inaktuell.

Skogsstyrelsen har en pågående inventering i området som planeras att följas upp 2024.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Prio	Åtgärd	Var	Frekvens
1	Uppmärkning av reservatsgräns	Se karta	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
1	Uppsättning och underhåll av informationsskyltar	Se karta	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
2	Webbplats	Länsstyrelsens hemsida	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
1	Naturvårdsbränning	Skötselområde 1	Återkommande
2	Skötsel av leder	Skötselområde 3	Vid behov
2	Ringbarkning av gran	Skötselområde 1	Vid behov

Källförteckning

Välkommen till våra hänsynsområden. 1990. Stora skog, Ockelbo skogsförvaltning.

Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1, Taiga. 2012.
Naturvårdsverket.

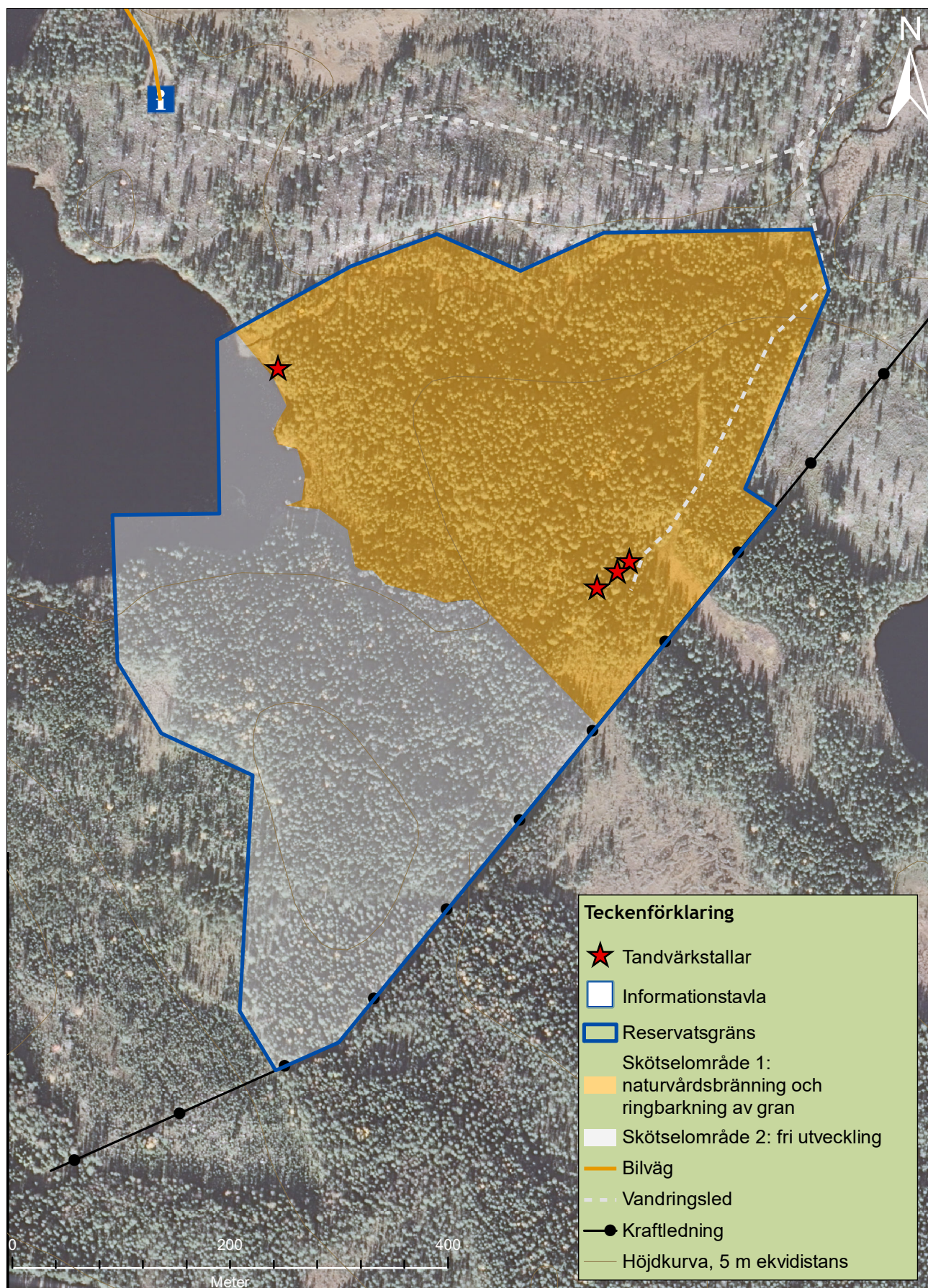
Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1, Skogsbevuxen myr. 2012.
Naturvårdsverket.

Bilagor

Bilaga 1: Skötselkarta

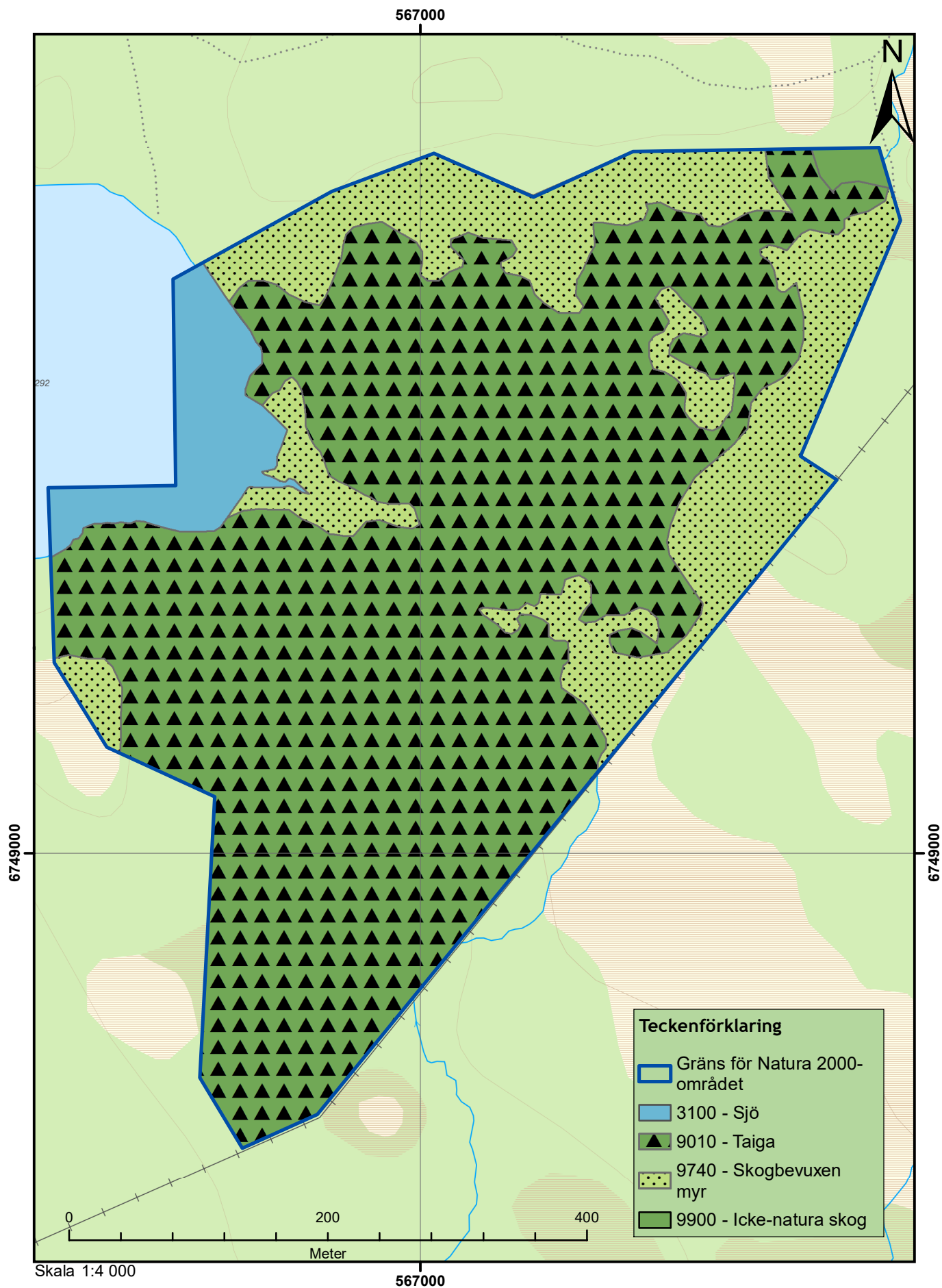
Bilaga 2: Naturtypskarta enligt Natura 2000

Skötselkarta naturreservatet Högsveden

Naturtypskarta Högsvedens Natura 2000-område

Hur man överklagar hos Regeringen

Den som vill överklaga ska skriva till Regeringen. Överklagandet ska dock **skickas eller lämnas till Länsstyrelsen**. Postadressen är Länsstyrelsen, 791 84 FALUN. Besöksadressen är Åsgatan 38 i Falun.

Överklagandet måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet**. Annars kan överklagandet inte prövas.

Överklagandet ska innehålla

- * vilket beslut som överklagas, till exempel genom att ange ärendets diarie-nummer (dnr),
- * varför klaganden anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt,
- * hur klaganden vill att beslutet ska ändras.

Klaganden ska även ange

- * namn, adress och telefonnummer.

Överklagandet ska vara undertecknat av klaganden. Om ombud anlitas kan i stället ombudet underteckna överklagandet. I så fall ska fullmakt för ombudet sändas med.

Handlingar eller annat som klaganden anser stöder överklagandet bör sändas med.

Överklagandet prövas av Regeringen. Om Länsstyrelsen inte ändrar sitt beslut som klaganden begär och överklagandet kommit in i rätt tid kommer det att sändas över till **Miljö- och energidepartementet**.

Ytterligare upplysningar kan lämnas av Länsstyrelsen, telefon 010-225 00 00.